

Mis imeloom on õieti padukas?

Ain Kallis

Professionaalseid sünoptikuid ning tavakodanikke ühendab kõva vihmajahu ajal vast see, et nad kasutavad väljendit "padukas". Paduvihm on nii mõnegi väliürituse kas lõplikult või mõneks ajaks katkestanud. Tavaliselt on siis tegu tugeva vihmahakaga. Eestis loetakse ametlikult paduvihmaks hoogsadu, kui tunniga tuleb maha vähemalt 30 mm vett või 12 tunniga 50 mm. Sademete hulgaks loetakse veekihi paksust millimeetrites, mis jääks pärast sadu maapinnale, kui sealt vett ära ei voolaks, auraks ega pinnasesse nõrguks. Viljandi uputusest Võib mõelda, et mis see paar millimeetrit vihma siis ikka ära ei ole. Tegelikult annab 1 mm hektarile 10 kuupmeetrit vett ehk umbes 900 ämbrit. Lõunapoolsetes maades loetakse paduvihmaks alles sellist sadu, kui minutiga valab üle 1 mm, mõnes riigis 10 mm tunnis. Maailmarekordiks peetakse vihmahakut USA linnas nimega Unionville, kus iseseisvuspäeval, 4. juulil 1956 mõõdeti saju intensiivsuseks koguni 31,2 mm minutis. Peaaegu pool meie suvist kuunormi minutiga! Aastal 1974 sadas Hiinas poole tunniga 280 mm vihma, poole meie kandi aastasest sajuhulgast. Kas siis "valas kui pangest" või tuli vett "nagu oavarrest"? (Võib-olla on Hiina oavarred teistsugused?) Ööpäevastest sajuhulkadest väärivad tähelepanu maailmarekordid lõunamaadelt: 1870 mm Reunioni saarel India ookeanis, seega enam kui kümme meie rekordit - Saaremaal Metsküla ilmamõõdupostis 1972. aasta 4. juulil mõõdetud 148 mm. Juuli kuuenda päeva õhtul, just siis, kui peolised Eesti pealinnas lauldes kena ilma nautisid, valitses Mulgimaa keskuse mõnel tänaval täielik kaos, nagu kirjeldas juhtunut Sakala. Mis seal siis juhtus? Viljandi ilmajaama automaatsadememõõtja andmeil sadas linnas 36 minutiga 24,5 mm vihma ehk juulikuu sajunormist 31 protsenti. Esimese üheksa minutiga isegi 13,8 mm, mis teeb saju intensiivsuseks 1,5 mm minutis. Võrdluseks: 1957. aasta 23. juulil mõõdeti Jõgevamaal kolm minutit kestnud valangu keskmiseks intensiivsuseks 3,6 mm ning Jõhvis 3,3 mm/min. Esimest näitajat peetaksegi üheks meie kliimarekordiks. Väga pika aja jooksul oli padukas jube 1988. aastal Võrus, kus 3. juulil kella 14.42st kella 17.57ni tuli alla 131 mm.

Viljandi inimesed märkisid aga, et kesklinnas algas veemõll ligi pool tundi varem kui linna äärel asuvas ilmajaamas ja olevat tundunud tugevam. Nii et seal võis sadu olla veelgi kõvem. See pole aga mingi ime, sest kõik on märganud, et suviste hoogvihmade ala piir võib olla väga järsk. Sama saju piirkonnas olid vihmakogused erinevad: Viljandi lähedal Massumõisa sademejaamas 7,9 ja Tõraveres 1,8 mm. Mis saab edasi? Äsja oli 100. sünniaastapäev agrometeoroloog Karl Põiklikul. Tema andmeil erines 1974. aasta juunikuus maha tulnud veehulk Eesti eri paikades 15 korda (14—212 mm)! Kui seitsmevennapäeval (10. juulil) sajab, siis sajab seitse nädalat järjest. Võib-olla oli kliima selline õige-õige ammu. Viimasel sajandil on küll täheldatud, et nii pikka katkematut vihmaperioodi enam ei esine. Üks kehvemaid aegu oli 2004. aastal, kui Jõgeval sadas juunis järjestikku 21 päeva. Rahvale rahustuseks: tänavu oli seitsmevennapäev igati lootustandev - kuiv.

